קנא א מיי פ"ו מהלי

מצה הלכה ח:

ומלה של מעשר כו' לדברי ר"מ אין אדם יולא בה. ואפילו לא דריש

עוני לשון אנינות בעינן מנה שלו ולא של גבוה ולקמן פריך מי כתיב

מצתכם: הכי האמר לימא. מסייעא הא לכל מילמיה דרב אסי

דמדבהא פליגי באתרוג נמי פליגי: סרי זימני. אבל התם לכם

למעוטי שאול וגזול אבל אתרוג של

מעשר שני האיף דאמיהיב ליה לאכילה

נפיק ביה ואפילו לר"מ: דרבי יוסי

הגלילי. דאמר לעילי יצא זה שאינו נאכל

באנינות: בחולין. לאחר שנטלה

חלתו לא נפיק בחולין דידיה: כי סיבעי

לך לר"ע. דלח דריש חוני ומיהו היתר

במושבות בעי כדמיעט לעילי בכורים

מהאי טעמא ומעשר שני ריבה משום

דאית ביה היתר מושבות אפי׳ לאחר

שנכנס לירושלים אם נטמא כרבי

אלעזר: לשריפה אולא. דתרומה

טמאה אסורה באכילה ובעודה טהורה

איז לה היתר במושבות משום דמעשר

שני הוא ובתר דקלטוה מחיצות לית

ליה פדייה: או דילמא הואיל ואילו

לא קרא עליה שם חלה אית לה היתר

במושבות. אם נטמא ונפיק השתא נמי

לא פקע תורת מלה מינה משום קריאת

שם חלה דהה חלה בעלמה לה נפהה

מכלל מלה כדתנן מתניתיום והכהנים

בחלה אלא הא לחודה משום דאסורה

ליה במושבות ואמרינן הואיל ונפיק:

הלהוח בכסף מעשר שני. בירושלים

כדכתיבש ונתתה הכסף בכל אשר תאוה

נפשך וגו': ואליבא דרבנן. דפליגי

עליה דרבי יהודה ואמרי לקוח בכסף

מעשר שנטמא יפדה דאלימא למיתפס

פדיונו לא תיבעי לך דאף על גב דהך

חלה לית לה היתר במושבות דכל זמן

שלא נטמא אין לה פדייה בירושלים

ומשנטמא שוב אין לה היתר אכילה

דהא חלה היא אפילו הכי אמרינן

הואיל ואילו לא קרא עליה שם הוה

לה היחר בתושבות על ידי מומחה

דנפיק בה אף בירושלים השתא נמי

נפיק כדחמרן במעשר גופיה: יקבר.

כל לקוח בכסף מעשר שני שנטמח

משום דקלישה קדושתיה ולה חלים

למיתפס פדיוניה ואי נמי לא קרא

עליה שם חלה לא הוה ליה היתר

במושבות: מאי מי אמרינו הואיל ואי

לאו לקוח הוא. כלומר הואיל ומעשר

שני גופיה דאתי האי מחמתיה וקיל

האי מיניה נפקינן במלה דידיה דאית

ליה היתר במושבות על ידי טומחה

ל) ומוכ׳ מ: וש״נן, ב) סנהדרין קיב: [סוכה לה:], ג) [לעיל לו.], ד) ב"מ דף נג: סנהדרין קיג. מ"ש ה) [הואיל רש"ש], ו) [דף לו.ן, ז) ושס:ן, ח) ולעיל לה.], ט) [דברים יד], י) [דף לה:], כ) ל"ל כבר, () [וע"ע מוס' סוכה לה: ל"ה דאי בעיו. מ) ל"ל

גליון הש"ם

תום' ד"ה רי"א כו' אלמא לקוח לרבנן ג"כ אינו נפרה. תמוה לי דלמאי נכיד לוה הוכחה. הא מפורש כן בהך מתני׳ עלמה דקתני בסיפא א"ל לא אם אמרת במעשר שני עלמו שכן לקוח שאינו נפדה בטהור בריחוק מקום ומדהשיב כן לרבנן מוכחת דרבנן מודו לו בזה:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] בתום' ד"ה אתי המשבחו דאינטרך לעיל קרא להי שמה שיפריש יהיה שלו. נ"ב עיין שו"ת שאגת ארי דף פ״ה עמוד דלי״ת שוהו נגד ש"ס דחולין דף קל"ח ע"ח שאפילו מעני שבישראל מוליאין את א שאפילו מעני שראל מוציאין את המעשר עני וצ״ע:

מוסף רש"י

ר׳ יהודה אומר יקבר. דקא סבר לא אלים למתפס פליונו (ב"מ נג:).

מוסף תוספות

א. ויש לו חלק לכהן או ארי באותו אתרוג. מוס' שאנץ. ב. משום דאינו יוצא באתרוג דשותפות, . שאם היה נותן תרומה או מעשר יהיה אתרוג חסר ויהיה פסול. מוס' ר"פ. ג. כיון דיש לו שותפות משום מצה. עס. ד. ואינה נאכלת בכל מושבות אלא ע"י טומאה. תוס' שאנץ. ה. דכל מעשר סופו לאכול בירושלים. תוס' הרא"ש, ו. דשם מעשר שני והבאתו לירושלים ענין אחד ושם אחד הוא. מוס׳ שאנן. ז. דמשולחן נבוה קא זכו. תוס' הרא"ש. גבווז קא זכו: מוס יאלו ט. ח. דלענין עשייה מיירינן דבעינן שתהא עשויה לשם אכילה שבעה ימים. תוס׳ ר"פ (לקמן ע"ב).

רבינו חננאל

וכן מצה של מעשר שני, וכן אתרוג של מעשר שני אין יוצאין בהן ידי אתרוג של מעשו חובה. ודייק מהא עיסה של מעשר שני פטורה וחכמים אומרים חייבת, . נימא מדבהא פליגי בהני פליגי. ודחינן דלמא לעולם לא פליגי, ושאני

הכא דכתיב עריסותיכם תרי זימני, ואמרינן מדכתיב תרי זימני בעינן עיסה שלכם שתהיה שלכם ממש של חולין ולא של מעשר שני, דהא מעשר שני אינו שלכם אלא חשוב הוא כשלמים שהן קדשים והותרו לבעלים לאכלן בירושלים [נ״א: אלא של הקדש הוא והותר לו לאוכלו בירושלים. כגוז השלמים שהז קדשים ונאכליז לבעלים]. אבל אתרוג אע"ג דכתיב ולקחתם לכם. למעוטי שאול וגזול הוא דאתא. ולא למעוטי אתרוג של מעשר שני. מצה נמי לא כתיב מצתכם. ולחם לחם מחלה לא יליף. רבובים שאו להחיל הוא לאוגא, לא לבובים אחרות של מכשר שני בירושלים אליבא דר׳ עקיבא דאמר אדם יוצא ידי חובתו במעשר שני בעי ריש לקיש מהו שיוצא אדם בחלה של מעשר שני בירושלים אליבא דר׳ עקיבא דאמר אדם יוצא ידי חובתו במעשר שני בירושלים. מי אמרינז בחוליז דמעשר שני נפיק. דאי נטמאו פריק להו כרבי אלעזר דאמר מניז למעשר שני שנטמא שפודיז

אתיא לחם לחם. הקשה הר"י דאורלינ"ש כיון דילפינן לחם לחם דבעינן מנה שלכם אמאי אינטריך לעילי למעוטי שלא יצא בטבל מי שאיסורו משום בל תאכל חמץ כו' חיפוק ליה דבעי'

קנב ב מיי׳ פ״ח ו לולב הלכה ב: קנג ג מיי פ״ו מהלי שלכם וטבל אינו שלכם דהא אתרוג של דמאי דמכשרי ב"ה בלולב הגזול מנה הלי ז טוש"ע (סוכה דף לה:) מפרש התם משום דאי ל"ח סי תנד סעיף ד: קנד ד מיי פ"ז מהלי מעשר שני הל' א בעי מפקר לנכסיה והוי עני וחזי ליה נ: קנה ה ו מיי׳ פ״ו מהל׳

תורה אור השלם 1. רֵאשִׁית עֲרְסֹתֵכֶּם חַלְּה תָּרִימוּ תְרוּמָה בָּתָרוּמָת גַרֵן כֵּן תַּרִימוּ 2. וּלְקַחְתֶּם לְכֶם בַּיּוֹם הראשון פרי בפת תמרים וענף ַ עַבְּת וְעַרְבֵי נְחַל ישְׁמַחְתֶּם לְפָנֵי יִי וּשְׂמַחְתֶּם לִפְנֵי יִי אַלהִיבֶם שבעת יַמִים:

ויקרא כג מ ויקרא כג מ 3. לא תאבל עליו חֶמֵץ שָׁבָעַת יְמִים תֹאבַל עְלִיו מִצוֹת לָחָם ענִי בִּי בְּבִּחּפְּזוֹן יָצְאתְ מֵאֶרֶץ מִצְרִיִם לְמַעַן תִּוְכֵּר אֶת יוֹם צֵאתְרָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם בל ימי חניף: דררית יוז ו

. עץ הדר

4. וְהָיָה בַּאֲכָלְכֶם מִלֶּחֶם הָאֶרֶץ הָרִימוּ תִרוּמָה רמדרר מו ימו

רבינו חננאל (המשך) אותו ואפילו בירושלים. . שנאמר כי לא תוכל שאתו. שנאמר וישא משאת מאת פויו אלהח. אכל חלה דאי מטמיא נשרפה לא נפיק בה, או דלמא הואיל ואילו הוה מטמיא מקמי דנקרי עלה שם חלה הוה נפיק בה השתא נמי נפיק בה. איכא . דאמרי הא נמי לא תבעי בה, דאמרינן הואיל וכי לא נטמא נפיק בה כי נטמא נמי נפיק בה, דאמרינן הואיל. כי תיבעי לך הואיל. בחלת לקוח, כלומר קנה חטים מכסף מעשר שני ועשה מהן עיסה והוציא . חלה. ואליבא דרבנן דאמרי לקוח שנטמא יפדה לא תיבעי לך דבודאי נפיק יר בי ין ירייי די ידי דהיינו מעשר, כי תיבעי לך אליבא דר׳ יהודה דאמר יקבר, דתנן במעשר שני פ׳ שלישי לקוח בכסף מעשר שני שנטמא יפדה, ר' יהודה אומר יקבר. מאי מי אמרינן הואיל ואילו [לא] היה לקוח, והואיל ולא היה קורא עליהז שם חלה הוה נפיק בחולין דמעשר שני, השתא נמי נפיק דאמרינן הואיל. או דלמא חד הואיל אמרינן תרי הואיל לא אמרינן. אמר רבא מסתברא שם מעשר, כלומר כיון שאומר הואיל במעשר לא שנא חד ולא שנא תרי. וסוגיא רשמעתיו סלקא דאיו קרוי אבל מעשה אילפס פטור אבי ככלו אינס ככוו מן החלה, ואין מברכין עליהן המוציא לחם, ואין אדם יוצא בהן ידי חובתו

יוחנן ובלבד מעשה אילפס

דאי מממיא. זו הסוגיה כמ"ד (מכות דף כ.) מחילה לקלוט דאורייתא ד דאי מדרבנן יש לה היתר מושבות דאי יצאה חוץ למחילה נפדית אפילו טהורה אי נמי כיון דמדרבנן אין להם פדייה לא חשיב נאכל בכל מושבות: אך דילמא הואיל ואילו לא קרי לה שם. מימה לר"י אי אמרת הואיל א"כ בכורים נמי נאכלין בכל מושבותיכם הואיל ולא קרי ליה שם וי"ל דלא דמי דשם בכורים אינו נאכל בכל מושבותיכם אבל הכא שם חלה נאכל בכל מושבותיכם וכן שם מעשר לחודיה נאכל בכל מושבותיכם הלכך בחלת מעשר אמר שפיר הואיל ולא קרי לה שם ועוד הקשה אי אמרת הואיל מעשר שני נמי נאכל בכל מושבותיכם הואיל ולא העלהו לירושלים ואמאי אילטריך לאוקמא לעיל (דף לו:) כרבי אלעור וי"ל דאי לאו משום דר׳ אלעור לא חשיב שם מעשר שני נאכל בכל מושבותיכם משום דהואיל ולא העלהו לירושלים המו שאין לומר הואיל ולא קרא לו שם מעשר : רבי יהודה אומר יקבר. טעמיה דר׳ יהודה משום דדריש כסף ראשון ולא כסף שני ולכך אינו נפדה לקוח טהור ברחוק מקום וה"ה שאין נפדה טמא בקרוב מקום דתרוייהו מחד קרא נפקי מלא תוכל שאתו ורבנן לא דרשי כסף ראשון ולא כסף שני וסברי דלקוח טהור נפדה

ברחוק מקום וה"ה טמא בקרוב מקום

וקשה לרשב"א דבריש איזהו מקומן (זבחים דף מט.) פריך ולא מלינו שטפל חמור מן העיקר והרי מעשר הוא נפדה ולקוח אינו נפדה דתנן הלקוח שנטמא יפדה נטמא אין לא נטמא לא והיינו ברחוק מקום דכה"ג מעשר עלמו נפדה ובע"א לא הוי טפל חמור מן העיקר °אלמא לקוח לרבנן נמי אינו נפדה טהור

ושמרתם

ברחוק מקום ותירץ ר"י דהתם מיירי מדרבנן: חלות תודה ורקיקי נויר. נראה לר"י כפ"ה דמיירי שלא נשחט עליהם הזבח ולא הוקדשו דאי הוקדשו חיפוק ליה דבעינן מלתכם דגמרינן לעיל לחם לחם ועוד דקאמר למכור בשוק יונאין בהן משמע דבלא הוקדשו מיירי וה"פ מנה המשתמרת לשם מנה ינאה זו שמשתמרת לשם זבח כשיקדישנה וכן שאין נאכלין אלה ליום אחד הקרה לה דמשתמרת סמיך דבעינן שתהה נשמרת להם שבעה והה דפריך ותיפוק ליה שהין נחכלין בחנינות ושחין לשם שבעה והה דפריך ותיפוק ליה שהין נחכלין בחנינות ושחין נאכלין בכל מושבות ה"פ שאין נעשה לאכול בכל מושבותיכם ולאכול באנינות והא דלא פריך שאין נעשה להיות מצמכם אלא לגבוה כיון דלא כתב בהדיא פסול דמצמכם לא שייך למיפרך הכי:

על ידי משקין [פי׳ שנתבשל במשקין ולא במים]. והא דתאני יוצאין בסופגנין שנעשו על ידי האור, מוקים לה ריש לקיש בשהאור מהלך עליהם מן הצד. ובהאור מהלך תחתיהן, הרתיח ובסוף הדביק שלא על ידי משקה לחם קרי ליה. ירושלמי בתחלת חלה. ר׳ שמואל בר נחמז שמע להוז כלהוז מז הדיז הרא. ושם חטה שורה ושעורה נסמז וכוסמת גבולתו. חטה בהותרה והי הפותאה ב חולם לשבר היותן כתורון בין ווין קיאה. בים וותו שתורה שבות בעבודה. כמשמעה, שורה זו שבולת שועל, ולמה נקרא שמה שורה שהיא עשויה כשורה, ושעורה כמשמעה, נסמן זה הש וכוסמת אלו כוסמין, גבולתו עד כאן גבולתו של לחם, וכי למדין מדברי קבלה אמר ד' סימן מדכתיב ויסרו למ אלהיו יורנו. כמי שהוא של דבר תורה, חלות תודה ורקיקי נזיר עשאז לעצמו איז יוצא בהז. מנא לז אמר (רבא) ורבה)

מצות של מעשר שני לדברי ר' מאיר אין אדם יוצא בה ידי חובתו בפסח לדברי חכמי איוצא בה ידי חובתו בפסח אתרוג של מעשר שני לדברי ר' מאיר אין יוצא בו ידי חובתו ביום מוב לדברי חכמים יאדם יוצא בו ידי חובתו ביום מוב מתקיף לה רב פפא בשלמא עיםה דכתיב יעריסותיכם משלכם אתרוג נמי דכתיב יולקחתם לכם שלכם יהא אלא מצה מי כתיב מצתכם אמר רבא ואיתימא רב יימר בר שלמיא אתיא ילחם לחם כתיב הכא ילחם עוני וכתיב התם והיה באכלכם מלחם הארץ מה להלן משלכם אף כאן משלכם לימא מסייע ליה יעיסה של מעשר שני פטורה מן החלה דברי ר"מ וחכמים אומרים חייבת לימא מסייע היינו הך הכי קאמר (ליה) לימא מדפליגי בעיםה בהגד גמי פליגי או דילמא שאני התם דכתיב עריםותיכם עריםותיכם תרי זימני בעי ר' שמעון בן לקיש מהו שיצא אדם ידי חובתו בחלה של מעשר שני בירושלים אליבא יודר׳ יוםי הגלילי לא תיבעי לך השתא בחולין לא נפיק בחלתו מיבעיא כי תיבעי לך אליבא ידר׳ עקיבא בחולין הוא דנפיק דאי מיממו יש לְהן היתר במושבות אבל חלה דאי מטמיא לית לה היתר במושבות ולשריפה אזלא לא נפיק או דילמא אמריגן הואיל ואילו לא קרא עליה שם ואיטמי אית לה היתר במושבות ונפיק בה השתא נמי נפיק איכא דאמרי הא ודאי לְא תִיבְעִי לֹדְ דודאי אמרינן הואיל כי תִיבעי לך חלה הלקוח בכסף מעשר שני ואליבא דרבגן לא תיבעי לך כיון דאמרי יפדה היינו מעשר כי תיבעי לך אליבא דר' יהודה דאמר יקבר ״דתגן יהלקוח בכסף מעשר שני שנטמא יפדה ר' יהודה אומר יקבר מי אמרינן הואיל ואי לא לקוח הוי והואיל ולא קרא עלי שם ואיממי יש לו היתר במושבות ונפיק בי׳ השתא נמי נפיק ביה או דילמא חד הואיל אמרינן תרי הואיל לא אמרינן אמר רבא מסתברא שם מעשר חד הוא: החלת תודה

ורקיקי נזיר וכו': מנה"מ יאמר רבה דאמר קרא והא דלית ליה היתר להאי לאו חומרא הוא לגביה אלא קולא הוא משום דלא אלים למיתפס פדיונו הלכך לא חמיר כדמעיקרא ואי משום דחלה הוא ובלאו לקוח נמי לית ליה היתר הכא נמי נימא הואיל אחרינא הואיל ואילו לא קרא עליה שם ולא לקוח הוא: או דילמא חד הואיל אמרינן. כגון חלת מעשר גופיה דלא נפקי בה אלא ע"י הואיל ואי לא קרא עליה שם אי נמי חולין של לקוח לא נפקי בה אלא ע"י הואיל ואי לאו לקוח הוא התם אמרינן הואיל ושרי אבל חלת לקוח דבעי תרי

הואיל לא אמרי׳. וא״ת בחלת מעשר גופיה נמי תרי הואיל איכא הואיל ואי לא קרא עליה שם והואיל ואי מיטמא פריק לה ואית ליה היתר במושבות הכא לא הרינא הואיל דבר שיש בידו לעשות לגרום לה טומאה מיד ופריק: מסתברה שם מעשר חד הוא. וכי היכי דנפיק במעשר גופיה נפיק בחלתו הואיל ושם חלה לא נפיק בעלמא מכלל מלה ונפיק נמי בחלת הלקוח דהא מכח מעשר באה ולא מחמרינן ליה מיניה:

ושמוכמת

השתא נמי שלכם קרינן ביה משמע דטבל גמור לא חשיב שלכם ותי׳ ר״י אתרוג של טבל לא חשיב שלו כיון שלריך ליתן ממנו לכהן וללוי א ובעינן שיהא כל האתרוג שלו ב אבל מנה שאם אכל כל כך שאם היה נותן ממנו תרומה או מעשר ממה שאכל אכתי אכל שיעור מלה חשיב שפיר שלוג ורשב"ה תירן דהיצטריך לעיל קרה להיכא שמה שיפריש יהיה שלו א] כגון אם הוא כהן או לוי או ישראל עני ונטל ממנו לי ככר תרומה ומעשר ראשון דשלכם קרינן ביה 0: אבל חלתו